

Kvartsdamm: så minskas risken att drabbas av lungcancer

Kvartsdamm är oundvikligt i många branscher men det innebär inte att personalen måste utsättas för risker. Här delar vi insikter kring hur du kan skydda dina medarbetare.

Vad det handlar om

Varför är kvarts så farligt?

Kvarts är ett mineral som finns i jordskorpan och i många vanliga bergarter. Det finns i glas, sand, silikon och granit. Det farliga kvartsdammet uppstår när materialet bearbetas, krossas, sågas, slipas eller borraras, något som sker på arbetsplatser i många branscher. Då genereras fint kvartsdamm som är en stor hälsofara. Exponering mot kvartsdamm är en av de vanligaste orsakerna till arbetsrelaterade sjukdomar i världen. Det finns dock enkla åtgärder som arbetsgivaren kan vidta för att skydda sin personal.





Vad är kvartskristaller?

När vi pratar om exponering mot kvartsdamm syftar vi på kvartskristaller eller kisel. Respirabelt kritallint kvartsdamm (RCS) är extremt fint damm som kan andas in och som når längst ner i luftvägarna. Detta bildas när material som innehåller kvarts på olika sätt bearbetas.

Att andas in kvarts är mycket farligt, och långvarig exponering kan orsaka silikos, lungcancer och ökar risken för tuberkulos. Större partiklar som sand är inte ett allvarligt problem eftersom de är tillräckligt stora för att kunna hanteras av kroppens försvarsmekanismer.

När kvartsdamm väl en gång har etablerat sig i din miljö är det mycket svårt att bli av med. Även vanlig städning som sopning leder till att partiklarna virvlas upp och kan andas in.

Lagstadgade gränsvärden

Varje land gör sin egen riskbedömning och sätter sina standarder och rekommenderade gränsvärden för kvartsdamm. Syftet är att ange en säker nivå, baserat på ett åtta timmars-skift. Här ser du olika länders gränsvärden:

Land	Lagstadgat gränsvärde
Österrike	0.15 mg/m ³
Belgien	0.1 mg/m ³
Danmark	0.1 mg/m ³
Finland	0.05 mg/m ³
Frankrike	0.1 mg/m ³
Tyskland	0.05 mg/m ³
Italien	0.05 mg/m ³
Nederländerna	0.075 mg/m ³
Norge	0.1 mg/m ³
Polen	0.3 mg/m ³
Sverige	0.1 mg/m ³
Schweiz	0.15 mg/m ³
Storbritannien	0.1 mg/m ³
USA	0.05 mg/m ³

De angivna säkra nivåerna regleras kontinuerligt och många myndigheter skärper bestämmelserna genom att sänka gränsvärdena. Företag som inte vidtar åtgärder för att skydda sin personal kan bötfällas. I Sverige är det Arbetsmiljöverket som utformar föreskrifterna. Företag kan beläggas med höga sanktionsavgifter om det saknas fullständig dokumentation av undersökning, riskbedömning samt val av riskreducerande åtgärder när det gäller kvarts. Detsamma om det saknas dokumenterad kontroll av funktion och prestanda på den utrustning som används för att minska exponeringen. Det är alltid du som arbetsgivare som har ansvaret kring arbetsmiljön. Det är ditt ansvar att alla som leder jobb eller jobbar med kvartshaltigt material har tillräckliga kunskaper om riskerna och hur man skyddar sig mot dem.

Det finns goda skäl att anta att det inte finns några säkra gränsvärden för att andas in kvartsdamm och många länder väljer att ha nolltolerans.



Risk för lungcancer

Risken för lungcancer ökar om du exponeras av fler än en riskfaktor. Den som är eller har varit rökare samt arbetat i en miljö med kvartsdamm kan ha ökad risk att drabbas. För att kunna vidta åtgärder i tidigt skede är det viktigt att känna igen möjliga symptom:

- Konstant hosta under en lång tid eller om hostan du haft en längre tid förändras
- Andnöd
- Hostar upp blod eller brunt slem
- Konstant smärta i bröstet eller axeln
- Oförklarlig eller plötslig viktminskning
- Trötthet eller svaghet
- Ingen aptit

Patienter med lungcancer har tyvärr en dålig prognos. Detta beroende på att diagnos ofta kommer i ett långt framskridet skede när behandling inte längre är lika effektiv. Just därför är det viktigt att tidiga tecken på kvartsdamm i arbetsmiljön tas på största allvar för att hindra exponering och förhindra försvårande komplikationer.

Alla arbetsgivare måste göra allt i sin makt för att skydda personalens hälsa och i branscher där det förekommer kvartsdamm innebär det att man måste minska personalens exponering mot kvartsdamm. En viktig del av en effektiv lösning är industriell luftrening som Zehnder Clean Air Solutions är specialister på.

Om din personal exponeras mot kvartsdamm är det dags att vidta åtgärder och skydda dem. Kontakta oss för mer information.

     **#startwithcleanair**
info@zehnder-cleanairsolutions.com · www.zehnder-cleanairsolutions.com

